

Edukacja IPN

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/materialy-edukacyjne/teki-edukacyjn/polskie-podziemie-niepodleglos/lownik-i-biogramy-post/156011,Radziwonik-Anatol-Olech-19161949.html>

06.05.2024, 20:21

Radziwonik Anatol „Olech” (1916-1949)

Ppor. Anatol Radziwonik „Olech” (1916-1949), ur. 20 II 1916 r., Briańsk, gubernia brańska, Rosja. Pochodził z rodziny robotniczej. Z wykształcenia był nauczycielem. W czasie I wojny światowej jego rodzinę ewakuowano spod Wołkowyska w głąb Rosji, skąd powróciła po zakończeniu wojny polsko-bolszewickiej. W latach trzydziestych pracował jako nauczyciel szkoły powszechnej w okolicach Szczuczyna (Nowogródzczyzna). Deklaracja, że jest wyznania prawosławnego, ocaliła go przed deportacjami i pozwoliła zachować posesję nauczyciela w czasie okupacji tych terenów przez Sowieców. W 1943 r. dowodził jedną z placówek konspiracyjnych w Obwodzie Szczuczyn AK, brał również udział w akcjach zbrojnych. Od początku 1944 r. był żołnierzem oddziału partyzanckiego, gdzie dowodził plutonem w 77. pp. AK. Jego pododdział uczestniczył w licznych starciach z okupantem niemieckim i organizowanych na niego zasadzkach. Po zajęciu tych terenów przez Armię Czerwoną wrócił do powiatu szczuczyńskiego i pozostał w podziemiu. Od wiosny 1945 r. dowodził mniej więcej siedemdziesięcioosobowym oddziałem partyzanckim działającym w powiatach Szczuczyn i Lida – miał zapewnić bezpieczeństwo organizacji i ludności cywilnej. Toczył liczne walki z oddziałami NKWD. Postanowił pozostać na ziemiach utraconych i nie wyjechał do pojałtańskiej Polski, choć postąpiła tak część jego podkomendnych. Od maja 1945 r. nie tylko dowodził oddziałem, ale też był komendantem poakowskiego Obwodu Szczuczyn-Lida, najsilniejszego ośrodka polskiego oporu przeciwko władzy sowieckiej na Nowogródzczyźnie. Kolejne obławy i pacyfikacje sprawiły, że szeregi kresowych niezłomnych ciągle topniały. „Olech” poległ 12 V 1949 r. koło wsi Rakowszczyzna, w okolicach Wołkowyska, w obławie NKWD. Pochowany w nieznanym miejscu. Odznaczony Krzyżem Walecznych.

Opcje strony